UDEMKO

3. Uluslararası Katılımlı
Ulusal Disiplinlerarası
Erken Çocuklukta Müdahale Kongresi

"bilimsel bilgiyi uygulamaya yansıtma"

31 Mart - 03 Nisan 2016
Anadolu Üniversitesi
Öğrenci Merkezi

ÖZET KİTABI

Bu kitap içerisinde yer alan
Uluslararası Katılımlı Ulusal Disiplinlerarası
3. Erken Çocuklukta Müdahale Kongresi
özetleri yazarlar tarafından gönderilmiş olup
yazarlar özetlerinin içeriğinden ve
çalışmalarında bulunan materyallerden
telif hakkı ve hukuki konular bakımından
kendileri sorumludurlar.

Uluslararası Katılımlı Ulusal Disiplinlerarası
Erken Çocuklukta Müdahale Kongresi
UDEMKO2016

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
İçindekiler…….....	**3**
Hakkında……..	**4**
Amaç…….....	**4**
Kapsam…….....	**5**
Katılımcılar…….....	**5**
Konu Başlıkları…….....	**6**
Kurullar…….....	**7**
Bilim Kurulu…….....	**7**
Düzenleme Kurulu…….....	**9**
Uluslararası Davetli Konuşmacılar…….....	**12**
Çalıştaylar…….....	**17**
Paneller…….....	**56**
Seminerler…….....	**79**
Poster Bildiriler…….....	**88**

HAKKINDA

AMAÇ

Uluslararası Katılımlı 3.ULUSAL DİSİPLİNLERARASI ERKEN ÇOCUKLUKTA MÜDAHALE KONGRESİ (UDEMKO2016) birden çok amaca hizmet etmektedir. Bunlar:

1. 0-6/8 yaş aralığında gelişimi farklı ya da riskli olan çocuklar ve ailelerine yıllardır ülkemizde hizmet sunan farklı disiplinlerden gelen uzmanların ortak bir dil oluşturmasını sağlamak,
2. Uluslararası katılımcılar ile gelişmiş ülkelerdeki erken müdahale sürecini ve uygulamalarını ülkemiz alan uzmanlarına tanıtmak,
3. Ülkemizde erken çocuklukta müdahale alanında farklı disiplinlerden gelen uzmanların yaptıkları çalışmaların bilimsel bir bağlamda paylaşılmasına imkan vermek,
4. Ülkemizde var olan erken çocuklukta müdahaleye ilişkin uygulamaların (program ve değerlendirme araçları gibi) eğitimlerini sağlamak,
5. Erken çocuklukta müdahale alanında ilk kongre olması nedeniyle de bu alanda bir ilke imza atmaktır.

KAPSAM

UDEMKO2016; 0-6/8 yaş aralığında gelişimi farklı ya da riskli olan çocuklar ve ailelerine aşağıdaki disiplinlerde hizmet veren alanları kapsarken, herhangi bir disiplin ile sınırlı değildir.

- Çocuk Gelişimi
- Çocuk Psikiyatrisi
- Çocuk Nörolojisi
- Dil ve Konuşma Terapistliği
- Fizyoterapi ve Rehabilitasyon
- Gelişimsel Pediatri
- Okulöncesi Öğretmenliği
- Özel Eğitim
- Psikoloji
- Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik

KATILIMCILAR

Erken çocuklukta müdahale ile ilgili yukarıda belirtilen disiplinlerden gelen uzmanlar, öğretmenler, ebeveynler, öğrenciler, resmi görevliler, ve diğer ilgililer.

KONU BAŞLIKLARI

UDEMKO2016, erken çocuklukta müdahaleyi 0-6/8 yaş döneminde gelişimi farklı ya da riskli olan çocuklara ve ailelerine farklı disiplinler tarafından sunulan hizmet süreci olarak tanımlamaktadır. Bu tanım kapsamında kongredeki konular aşağıdaki konu başlıklarını kapsarken bunlarla sınırlı değildir:

- Erken Çocuklukta Müdahalede Önleme
- Erken Çocuklukta Müdahalede Vaka bulma, Tarama, Tanılama ve Değerlendirme
- Bilimsel Dayanaklı/Etkili Erken Çocuklukta Müdahale Uygulamaları (Örn., gelişimsel, eğitsel)
- Okulöncesi Özel Eğitim
- Erken Çocuklukta Kaynaştırma
- Erken Çocuklukta Müdahaleye İlişkin Yasal Konular
- Erken Çocuklukta Müdahalede Aile Katılımı ve Eğitimi (Aile-merkezli Uygulamalar)
- Erken Çocuklukta Müdahalede Kültürel ve Dilsel Farklılıklar
- Erken Çocuklukta Müdahalede Geçiş Süreci
- Erken Çocuklukta Müdahalede Mesleki Eğitim

KURULLAR

Kongre Onursal Başkanı
Prof. Dr. Naci GÜNDOĞAN
Rektör, Anadolu Üniversitesi

UDEMKO2016 Bilim Kurulu
(Soyadına Göre Alfabetik Sırayla)

Prof. Dr. Funda ACARLAR, Özel Eğitim, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Sema BATU, Özel Eğitim, Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Pınar BAYHAN, Çocuk Gelişimi, Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Binyamin BİRKAN, Özel Eğitim, Tohum Otizm Vakfı & İstanbul Aydın Üniversitesi
Prof. Dr. Şener BÜYÜKÖZTÜRK, Ölçme ve Değerlendirme, Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Prof. Dr. Dilek ERBAŞ, Özel Eğitim, Marmara Üniversitesi
Prof. Dr. Annemieke GOLLY, University of Oregon, USA
Prof. Dr. Tevhide KARGIN, Özel Eğitim, Ankara Üniversitesi
Prof. Dr. Ahmet KONROT, Dil ve Konuşma Terapisi, Üsküdar Üniversitesi
Prof. Dr. Robin McWILLIAM, Siskin's Child Institute, USA
Prof. Dr. Emine Nilgün METİN, Çocuk Gelişimi, Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Sinan OLKUN, Matematik Eğitimi, TED Üniversitesi
Prof. Dr. Yaşar ÖZBAY, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, Hasan Kalyoncu Üniversitesi
Prof. Dr. E. Rüya ÖZMEN, Özel Eğitim, Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Elif Nursel ÖZMERT, Gelişimsel Pediatri, Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Uğur SAK, Özel Eğitim, Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Jane SQUIRES, University of Oregon, USA
Prof. Dr. Bülbin SUCUOĞLU, Özel Eğitim, Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Seyhun TOPBAŞ, Dil ve Konuşma Terapisi, İstanbul Medipol Üniversitesi
Prof. Dr. Şükrü TORUN, Nöroloji, Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. Figen TURAN, Çocuk Gelişimi, Hacettepe Üniversitesi
Prof. Dr. Sezgin VURAN, Özel Eğitim, Anadolu Üniversitesi
Prof. Dr. İlker YILMAZ, Spor Bilimleri Fakültesi, Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Nur AKÇİN, Özel Eğitim, Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. Hatice CEBER BAKKALOĞLU, Özel Eğitim, Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Amanda BOUTOT, Texas State University, USA
Doç. Dr. Samuel DIGANGI, Arizona State University, USA
Doç. Dr. Özlem DİKEN, Dil ve Konuşma Terapisi, Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Özcan DOĞAN, Çocuk Gelişimi, Hacettepe Üniversitesi
Doç. Dr. Bülent ELBASAN, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Cevriye ERGÜL, Özel Eğitim, Ankara Üniversitesi
Doç. Dr. Hasan GÜRGÜR, Özel Eğitim, Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Necdet KARASU, Özel Eğitim, Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Onur KURT, Özel Eğitim, Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Macid Ayhan MELEKOĞLU, Özel Eğitim, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Doç. Dr. Serhat ODLUYURT, Özel Eğitim, Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. Selda ÖZDEMİR, Özel Eğitim, Gazi Üniversitesi

Doç. Dr. Arzu ÖZEN, Özel Eğitim, Anadolu Üniversitesi
Doç. Dr. İlknur ÇİFCİ TEKİNARSLAN, Özel Eğitim, Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Doç. Dr. Mehmet YANARDAĞ, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon, Anadolu Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ramazan AKDOĞAN, Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik, Anadolu Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Nurgül AKMANOĞLU, Özel Eğitim, Anadolu Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Veysel AKSOY, Özel Eğitim, Anadolu Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Avşar ARDIÇ, Psikoloji & Özel Eğitim, Ege Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Orhan ÇAKIROĞLU, Özel Eğitim, Karadeniz Teknik Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Selmin ÇUHADAR, Özel Eğitim, Trakya Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Murat DOĞAN, Psikoloji & Özel Eğitim, Anadolu Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ayten DÜZKANTAR, Özel Eğitim, Anadolu Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Bilgehan EREN, Özel Eğitim, Uludağ Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Birkan GÜLDENOĞLU, Özel Eğitim, Ankara Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Salih RAKAP, Özel Eğitim, Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Emre ÜNLÜ, Özel Eğitim, Bülent Ecevit Üniversitesi
Yrd. Doç. Dr. Ahmet YIKMIŞ, Özel Eğitim, Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Öğr. Gör. Sinan KALKAN, Özel Eğitim, Ondokuz Mayıs Üniversitesi

UDEMKO2016 DÜZENLEME KURULU

Prof. Dr. İbrahim H. DİKEN (Başkan)
Doç. Dr. Mehmet YANARDAĞ (Başkan Yrd.)
Yrd. Doç. Dr. Ramazan AKDOĞAN (Başkan Yrd.)
Uzman Ali KAYMAK (Başkan Yrd.)
Arş. Gör. Ahmet Turan ACUNGİL (Kongre Sekreteryası)

Arş. Gör. Erkan KURNAZ (Kongre Sekreteryası)
Arş. Gör. Gülefşan Özge AKBEY
Arş. Gör. Ezgi ALAGÖZOĞLU
Arş. Gör. Şükran ALAN
Arş. Gör. Hülya CEREN BOZKURT
Arş. Gör. Zehra CEVHER
Arş. Gör. Esra ORUM ÇATTIK
Arş. Gör. Melih ÇATTIK
Arş. Gör. Tezcan ÇAVUŞOĞLU
Arş. Gör. Hatice Deniz DEĞİRMENCİ
Arş. Gör. Mehmet Seçkin GEZER
Arş. Gör. Dilay AKGÜN GİRAY
Arş. Gör. Emrah GÜLBOY
Arş. Gör. Uğur Onur GÜNDEN
Arş. Gör. Esin PEKTAŞ KARABEKİR
Arş. Gör. Üzeyir EMRE KIYAK
Arş. Gör. Metehan KUTLU
Arş. Gör. Elçin ÖĞÜT
Arş. Gör. Hüsne ÖZ
Arş. Gör. Şerife ŞAHİN
Arş. Gör. Gözde TOMRİS
Arş. Gör. Tezcan ÇAVUŞOĞLU Arş. Gör. Derya GENÇ TOSUN
Arş. Gör. Düriye Merve TUNA
Arş. Gör. Ahmet Alperen YAVUZ
Arş. Gör. Ahmet İlkhan YETKİN
Öğret. Gazi ACAR
Öğret. İclal ADALIOĞLU
Öğret. Özlem ÇETİN
Öğret. Özlem DUY
Öğret. Alper KAPAN
Öğret. Doğan Işıklar

KONGRENİN ORGANİZASYONU

Anadolu Üniversitesi

Engelliler Araştırma Enstitüsü

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı

T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı

Hasan Kalyoncu Üniversitesi

Erken Çocuklukta Müdahale Derneği

tarafından gerçekleştirilmektedir.

ULUSLARARASI
DAVETLİ KONUŞMACILAR

Davetli Konuşmacı (Keynote) #1

Kapsamlı Hizmet Sunan Uzman

Prof. Dr. Robin McWILLIAM

Siskin's Child Institute, USA

Yeni ve Gerekli Profesyonel Rolü : Bulgular şunu göstermektedir ki; farklı uzmanlar tarafından yaygın profesyonel hizmetlerin sunulması en iyi yöntemlerden birisi değildir. Bunun yerine bir uzman çocuğun ve ailenin tüm gereksinimlerinde katılımcı bir role sahip olmalıdır. Yine bu uzmanın gerekli özel kaynaklara erişimi olmalıdır. Bu kapsamlı hizmet sunan uzman; çok yönlü ve uzman kişiliği ile yeterli kişilik yapılarını bütünleştirici yapıda olmalıdır. Bu rol birincil hizmet sunan kişi olma özellikleri ile karşılaştırılacaktır.

Davetli Konuşmacı (Keynote) #2

Sıra Almalar

Prof. Dr. Jane SQUIRES

University of Oregon, USA

Ebeveynler ve Erken Çocuklukta Değerlendirme: Erken çocuklukta değerlendirme sürecinde aile katılımı, çocukların, aile üyelerinin ve uygulamacıların yararlandığı kanıta dayalı uygulamalardan biridir. Değerlendirmenin etkililiği ve uygulama çıktıları genellikle geliştirilir. Erken çocuklukta değerlendirmede ebeveyn ve aile üyelerinin roller tanımlanacaktır. Ailelerin katılımı için kullanılan stratejiler ve araçlara dikkat çekilecektir. İleri yönelimler ve engellerin üstesinden gelmek adına öneriler tartışılacaktır.

Davetli Konuşmacı (Keynote) #3

Otizm Spektrum Bozukluğu Gösteren Küçük Çocuklarla Oyun Temelli Yaklaşımların Kullanımı

Doç. Dr. Amanda BOUTOT
Texas State University, USA

Doç. Dr. Samuel DIGANGI
Arizona State University, USA

Çok küçük yaştaki çocuklara (0-3 yaş) öğretim sunmak yaratıcılık, kuvvet, özveri ve gayret gerektirir. Dünyaya nasıl yaklaştıklarını ve nasıl geliştiklerini anlamak ve idrak etmek gerekmektedir. Her ailenin ve erken çocukluk öğretmeninin bildiği gibi, çok küçük yaştaki çocuğa her şeyi yaptırmak ve onları bunu yapmaya zorlamak oldukça zordur. Otizmli ve diğer gelişimsel yetersizliği olan küçük yaştaki çocukların eğitimi de aynı zorluğa sahiptir. Uzmanlar büyük yaştaki çocuklara öğrenme fırsatları oluşturmakta zorlandıkları gibi bu küçük yaştaki çocuklarla fırsatlar oluşturmakta da sıklıkla zorlanmaktadırlar. Örneğin; masaya oturma, taleplere cevap verme ve var olan çizelgeyi takip etme. Normal çocuk gelişiminde de bu bahsedilenler rutin olarak gerekmez. Aileler ve öğretmenler bilirler ki çocuğun güvenini, istediğini, ilgisini herhangi bir göreve çekmek amacıyla onlardan yetişkin bir birey gibi performans beklemek yanlış bir yaklaşımdır. Bu konuşmada yetersizliği olan küçük yaştaki çocukların eğitimindeki yaygın konulara değinilecek ve

çocuklardan bir yetişkin gibi performans beklemek yerine, çocuklarının olduğu kabul etmek üzerine tartışılacaktır. Bu konuşmanın asıl amacı; kendi bildiklerini okumak istemeleri, kendi fikirlerine karşı çıkıldığında direnç göstermeleri ve öfke nöbeti geçirmeleri gibi küçük yaştaki çocukların özelliklerine/değerlerine saygı duymayı kabul etmeye odaklanmaktır. Yetişkinler çok küçük yaştaki çocukların doğasının bu şekilde olduğunu kabul ettiğinde onlara nasıl yaklaşılacağını da daha iyi anlayacaklardır. Daha sonra yetişkinler çocuğun değerlerine saygı duyduğunda tipik bir şekilde uygulanan yetişkin merkezli yöntemlere alternatif yaklaşımların tanımlanmasında daha donanımlı olacaklardır. Bu alternatif yaklaşımlar ilk olarak çocuğa çocuk olduğu için, ikinci olarak da yetersizliği olduğu için saygı duyar ve çocuğu zorlamak yerine, çocuğun öğrenmesine rehberlik ederek destek sağlar.

Poster Bildiri #2

Annelerin Bebeğin Gelişim Alanlarına İlişkin Sahip Oldukları Zihinsel İmgeler

Ayşegül ULUTAŞ AVCU, Ayşe B. AKSOY

Günümüzde çocuğun gelişiminin sadece kalıtsal veya sadece çevresel etkenler ile açıklandığı görüşü artık önemini kaybetmiştir. Toplumsal çevrenin de önemli rolünün olduğu vurgulanmış ve özellikle bireyin doğumundan itibaren gelişiminin en hızlı olduğu bebeklik döneminde bebeğin içinde yaşadığı aile ve yakın çevrenin sağladığı olanakların çocuğun gelişimindeki rolü giderek daha çok ön plana çıkmıştır. Çocuğun dış etkilere en fazla açık olduğu ve korunmaya en fazla gereksinim duyduğu yaşamın ilk yıllarının en iyi şekilde değerlendirilmesi sağlıklı bireyler yetiştirilmesi açısından önemlidir. Bebeğin gelişimini içinde doğup büyüdüğü ortamın özellikleri ve yakın çevredeki kişilerle kurduğu ilişkiler etkiler. Aile içindeki mutluluk, üzüntü, korku, kızgınlık gibi duygular en yoğun anne-bebek etkileşimi ile aktarılabilir. Aile içindeki destekleyici iletişim ise bebeğin başta sosyal ve kişisel gelişimi olmak üzere tüm gelişim alanlarını etkiler. Erken yaşlardan itibaren çocukların anne-babalarıyla sıcak sosyal ilişkiler yaşamaları ve paylaşmayı öğrenmeleri, anne-bebek etkileşimi ve bebeğin sonraki yıllarda gelişiminin iyileştirilmesi için değerlidir. Çocuğun gelişiminde, zamanın çoğunu birlikte geçirdiği annesinin ve içinde yaşadığı çevrenin büyük önemi vardır. Özellikle yaşamın ilk iki yılını kapsayan bebeklik döneminde annelerin bebek gelişim bilgileri bebeğin sağlıklı büyüme ve gelişmesine, gelecekte başarılı, mutlu ve içinde yaşadığı topluma uyum sağlayan bir birey olmasına yardımcı olur. Annelerin bebeğin ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik ebeveynlik rollerini etkili bir şekilde yerine getirebilme etkenlerinden birisi de bebeklik dönemine ilişkin sahip oldukları gelişim